

Ipave in dr. Razlag; c. k. komisar je bil g. Globočnik iz Postojne. Govori so bili večkrat pretrgani z gromovitim „živeli“ klicem.

Glas iz vojaške granice.

(Konec.)

No da sami vidite, kako naš narod misli in govori, bodem Vam priobčil v kratkem, kako so se starešine naših bližnjih kompanij tožili potujočemu Molinaryu. „Vaša ekscelencija! — je govoril Gjoko Jakšič v Skradniku — l. 1848 smo na dve strani prelivali kri, v Italiji in v Avstriji; sam premilostljivi cesar je pripoznal naše zasluge in obetal nam je po našem nepozabljenem svetlem banu Jelaičiču, da nam bode preložil in nam dal naše pravice; pa kaj smo dobili? Kedar nas potrebujete, takrat nas poznate, kedar nas ni treba, onda nas pregledate. — Mi smo svoje deputirce poslali k premilostivemu cesarju — a vi ste jih ustavili. To nas je v srce peklo.“

Molinary veli na to, da deputacija ni bila v redu voljena, da obrstari ni vedel za to stvar.

Na to odgovori Gjoko: „Narod je poslal deputirce, tu ni treba nikogar drugega; njihov glas bil bi glas naroda, ali niste jim dali govoriti. — Mi smo zmerom pokorni premilostivemu cesarju, ali Magjar nas ne bode nikdar imel. — Rajši pod Sultana nego pod Magjara.“

To je zbudilo generala. „Ne verujte vsega, kar novine pišejo“ jih tolaži.

Skoro iste pritožbe je čul v Jezerani od Maraviča. „Dajte šole narodu“ — spregovori omenjeni poštenjak med ostalim. — „Ves graničarski narod blizu 1.300.000 ima samo dve viši gimnaziji in še od teh je slaba korist, ena je v Senju na morju, druga v daljnem Vinkovcu. Za naš narod dozdaj ni nikdo ničesar storil, vsak poglavar je obetal, a mi smo zmerom na istem mestu, neka sirotinja in soldatija. Kaj nam pomagajo same besede? S žalostnim srcem moramo izreči, da nikomur več ne upamo do edinega cesarja, in še k temu nam se pot zapira. Za našo vernost, za naše požrtvovanje, za našo lojalnost nas sedaj pitajo s puntarji, panslavisti, ruskimi spletkari in bog si vé s čim ne!“

Ko je general na posledku obetal reforme, mu veli nekdo: „Zakonov nam je treba, dajte nam obči zbor vojaške in civilne Hrvatske, potem si bo narod po zakonitem potu sam pomagal.“ Na to se je general poslovil in šel dalje.

Naj vam na koncu samo še povem, kako so ga sprejeli vrli Brinjani. Starešina Borič je spregovoril: „Presvetli gosp. general! Bridko nas peče in sramota je velika, da naš presvetli cesar in kralj, za kterega smo v potokih svojo kri prelivali, za kterega smo v vsaki nesreči verno stali, ni hotel prejeti naše deputacije, in to na svet onega Andrassyja, ki bi rad še to malo Hrvatske pozobal. Ali pri moji veri, dokler je še nas in naših brinjskih mišic, mi svoje domovine pod sramotnim magjarskim jarmom ne pustimo; mi vsi, kolikor nas je graničarska mati rodila, vsi smo pripravljene žrtvovati svoje življenje in svojo deco.“

Molinary pravi na to: „Ali vi niste poslali ovih ljudi!“ Vsi nazoči zaviknejo: „Mi smo jih poslali, mi smo jim dali pooblastila!“

Borič nadaljuje: Ravno zato nas tako peče, in ravno zato, ker smo jih mi poslali, zato jih Magjari niso pustili pred lice Nj. Veličanstva. Iz vsega tega vidimo, da res nameravajo nas graničare prodati našemu zakletemu krvnemu neprijatelju — Magjarom.“

„Ni res“, odgovori Molinary, „nikdo vas ne bo dal Magjaru v roke, ako bodeite spojeni s civilno Hrvatsko, bodeite spadali pod Zagreb, a ne pod Magjara. Dobili bote železnice, šole itd.“

Na to spet zavikne vsa množica: „Ne, mi nečemo pod Zagreb, kjer so zavaladali ljudje, ki so huji od turških ag in paš, ljudje, ki so hrvatsko ime osramotili z neizbrisljivo sramoto, ker so hrvatsko svojo domovino Magjarom prodali. Mi zahtevamo samo to, kar je naša deputacija v Beču zahtevala.“

In tako je šlo to dalje, od kompanije do kompanije po celi granici isti glas. Tako misli, tako govori vsa granica od jadranskega morja do Donave in Tise.

Ako vsa znamenja ne lažejo, zaigralo bode tudi v Avstriji vojno kolo, še predno bode listje rumenelo. Takrat bo morala tudi granica marširati. S kakim srcem, s kakim navdušenjem, sedaj sami lahko sodite.

Politični ogled.

Deželni zbori. 20. t. m. so se odprli vsi cislajtanski deželni zbori zvon českega, ki se bode še le odprl meseca septembra, in dalmatinskega, ki se bode odprl 25. t. m.

Štajarski deželni zbor se je odprl s slovesno sv. mešo, katero je služil g. knezoškof Zwerger, in pri kateri so bili nazoči skorej vsi poslanci, c. k. namestnik baron Kúbeck, novo imenovan deželni glavar g. M. dr. Kaiserfeld in njegov namestnik žl. Neupauer. Po meši so se vsi podali v dvorano, in tamo je najprej poslance z kratkim govorom pozdravil c. k. komisar in namestnik g. žl. baron Kúbeck. Po govoru je predstavil g. Kaiserfelda kot deželnega glavarja in g. žl. Neupauerja kot njegovega namestnika, in ker sta oba že obljubo storila, je taki Kaiserfeld predsedništvo v zboru prevzel in poslance z precej dolgim govorom pozdravil. Oba imenovana govora sta povdarjala posebno to, kar je že tolikokrat rečeno, namreč, da so časi prav resnobni, ker je vojska med Prusi in Francozi, in da je zato treba pozornost in delavnost. — Predsednik je svoj govor s tem končal, da je od poslancev tirjal, da naj rečejo „Hoch! na Njih Veličanstvo našega premilostivega cesarja.“ Potem sta bila voljena gg. dr. Michel in grof Atems za perovodja.

Prvo besedo je dobil c. k. komisar, ki je prebral cesarsko pismo (oznanilo), katero je cesar poslal na vse deželne zборе in v katerem posebno povdarja to, da je potrebno, da se ko najhitreje naj volijo državni poslanci, ker to silno zahtevajo vezdajni osodopolni časi. O tem cesarskem pismu bode se govorilo v neki prihodnji seji. M. Frank je potem predložil, naj se voli odbor 7 udov, ki bi naj pregledal delavni red in postavodajnost okrajnih zastopov. Predlog pride tiskan še le prihodnjic na dnevni red. Prihodnja seja 22. t. m. na dnevnem redu verifikacije, volitev in obljuba poslancev.

22. t. m. je bila druga seja deželnega zbora v Gradcu, o kateri imamo prav malo važnega poročati. Predloženo je bilo: Poročilo deželnega odbora, da bi se naj ustanovil poseben časnik za deželne zборе, da bi se naj ustanovila služba pomočnika (asistenta) pri zavodu gluho-mutastih, dalje da se naj napravi mestjanska šola v Gradcu, da bi se postavili v enako vrsto redni učitelji in profesorji na stanovnih srednjih šolah z onimi srednjih deželnih šol; da se naj postavi spominek nadvojvodu Janezu; načrt novega mestnega reda za mesto Maribor, postavni načrt zastran ustanovljenja zaklada, iz kterega bi naj dobivali penzijo učitelji in sporočilo zastran poboljšanja plačila asistentom za teoretične predmete na višji tehnik. Profesor Maassen je oglasil interpelacijo do vlade zastran oskrunjenja društvene postave po c. k. komisarju v zboru katol.-konservativnega društva v Hengsbergu 15. maja. Po tem so bile verifikacije volitev in bile so vse verificirane. Sledela je obljuba. Voljena sta za perovodja Wachtler in dr. Gemeiner. Veljavna postava zastran privilegij cestnine in mostovine na privatnih cestah se spet dalje na dve leti potrdi. V prejšnji sesiji napravljene postave zastran cestnega policijskega reda na javnih cestah, ktere cesar ni potrdil, se premeni in dalje odobri. Herman in tovarši nasvetujejo arado na cesarja. Kosar in tovarši oglasijo interpelacijo zarad javne varnosti osebe in imenja. K slednjemu so bile volitve v razne štiri odseke v ktere ni voljen nobeden Slovenec. —

V 3. seji 23. avgusta je g. profesor Maassen bral svojo interpelacijo in g. c. k. komisar je obljubil na njo odgovoriti, ko bode pozvedel, kako rečena stvar stoji. G. dekan Kosar beré svojo interpelacijo, na katero deželni poglavar taki odgovori to-le: Vlada je že meseca decembra pretl. leta srenjskim predstojnikom z nova zaukazala, da naj bolj pazijo na javno varnost, dalje, da se morajo žandarmi pomnožiti, tančnejše pa bo še kesnej odgovoril. M. Frank podpira svoj predlog, da se naj revidira srenjski red in postava okrajnih zastopov. Dr. Dominkuš predlaga, ker je stvar zelo važna, naj se voli odsek 13 udov in sicer po razmeri iz zastopnikov obeh narodov; zadnji predlog se skorej soglasno odobri. Po tem so došle na vrsto neke finančne stvari, ktere se oddajajo finančnemu odseku. Odobri se postava, po kateri sme še dalje 2 leti mariborska srenja pobirati najemniške krajcarje, in neke druge srenjske zadeve; k slednjemu se je še volil odsek za učne stvari. Tudi v tega ni voljen nobeden Slovenec.

Kranjskega deželnega zbora predsednik je deželni glavar Wurzbach, njegov namestnik P. Kozler. Predsednik je v svojem prvem govoru povdarjal posebno vezdajne res-